

Název oboru vzdělávání: **72-41-M/01 Informační služby**
Název ŠVP: **Specialista Informačních procesů**

Forma vzdělávání: **denní**
Platnost: **od 1. 9. 2021**
Školní rok: **2024/2025**

Témata pro ústní maturitní zkoušku – Odborné předměty

1. Základní technické pojmy a popis knihy

- Části knihy
- Tiráž a vydavatelské údaje
- Identifikátory (TS, ISBN, ISSN, ISMN, DOI a další)
- Tisk, obrázky, papír, formát knihy a knižní vazba

2. Informační a paměťové instituce

- Charakteristika, funkce a typy paměťových institucí
- Vysvětlení pojmů, typy knihoven, veřejné knihovny
- Významné knihovny v současnosti, novodobý vývoj v ČR
- Významné současné paměťové instituce u nás i v zahraničí
- Legislativní úprava (Knihovní zákon, zákon o ochraně osobních údajů, autorský zákon a zákon o svobodném přístupu k informacím)
- Definice informačního zdroje, informačního pramenu, dokumentu, jejich typy, informační instituce, různé možnosti přístupu k informacím (tradiční a elektronické)

3. Systém knihoven v České republice, veřejná síť knihoven

- Členění knihoven podle knihovního zákona,
- Vzájemná spolupráce knihoven,
- Povinné výtisky, náplň činnosti, architektura knihoven
- Role knihoven v informačním prostředí
- Knihovna a její funkce ve společnosti

4. Management a řízení organizace, struktura organizace

- Definice managementu, manažerská pyramida, osobnost manažera
- Funkce managementu (plánování, organizování, vedení, kontrolování)
- Metody práce s lidmi, motivace, hodnocení, odměňování
- Organizační struktura a její členění
- SWOT analýza (obecná charakteristika)

5. Základy propagace

- Marketingové komunikační aktivity
- Propagace ve firmách, organizacích a institucích
- Cíle propagace v paměťových institucích
- Charakteristika propagace, znaky určující cílovou skupinu

6. Dějiny knižní kultury

- Písmo a knižní kultura starověku (předchůdci písma, vynález písma)
- Kniha evropského středověku (kodexy, písmo, ilustrace)
- Tištěná kniha v Evropě i ve světě (vynález knihtisku)
- Knižní kultura (od renesance po klasicismus)
- Technický pokrok v 19. století
- Knižní kultura ve 20. století
- Knižní kultura ve 21. století

7. Dějiny knihtisku, tiskové a grafické techniky

- Gutenberg a jeho nástupci, inkunábule, iniciála apod.
- Vývoj knihtisku v českých zemích
- Tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy, konkrétní techniky
- Současné techniky tisku

8. Tištěné informační zdroje

- Dokument – definice pojmu, kniha, periodika, speciální dokumenty, obrazové dokumenty, technický popis, bibliografický popis, mezinárodní číslování
- Redukované texty, anotace, abstrakt, referát, bibliografie
- Referátové časopisy, jejich užití a význam
- Bibliografická informace, bibliografický popis, bibliografický údaj, význam bibliografických soupisů pro dnešek, současná podoba bibliografie
- Manuscriptorium, Mollova mapová sbírka apod.

9. Elektronické informační zdroje

- Definice, typy, formy přístupu (příklady, licence, Open Access, metadata)
- Oborové informační zdroje – pro společenské vědy, umění, přírodní vědy a lékařství, technické obory a zemědělství
- Internet jako informační zdroj
- Digitální knihovny a depozitáře, webové archivy, správa EIZ
- Wikipedie jako zdroj informací

10. Akvizice a evidence dokumentového fondu

- Druhy doplňování fondu, způsoby získávání dokumentů, příjem a vstupní zpracování dokumentů, evidence dokumentů
- Signování a stavění dokumentového fondu
- Definice a popis identifikačního záznamu dokumentu
- Systém a funkce katalogů knihovny

11. Pořádání informací

- Systematické a předmětové pořádání informací
- Přirozené, formalizované, normalizované a umělé jazyky
- Selekční jazyky, MDT
- Ochrana, revize a vyřazování dokumentového fondu
- Zásady fyzické ochrany a konzervace knihovnických fondů
- Důvody vyřazení dokumentů, zásady a průběh revize

12. Typy informačních služeb, řešerše

- Bibliograficko-informační, referenční služby, standardní služby, ostatní služby
- Placené a neplacené služby
- Vývojové trendy
- Druhy a typy řešerší, jejich úprava, řešeršní strategie
- Booleovské operátory a proximitní operátory
- Řešeršní systémy a řešeršní pracovník
- MVS, MMVS

13. Práce s uživatelem

- Klasifikace uživatelských skupin
- Podpora čtenářství, dětský čtenář, YA čtenář, čtenářské kluby
- Práce s uživatelem (kategorizace a její kritéria)
- Akce pro podporu čtenářství, vzdělávací akce, akce pro veřejnost
- Projekty v ČR (mediální, informační a digitální vzdělávání)

14. Automatizované informační systémy

- Význam použití AIS v informační instituci, modulový systém, konkrétní systémy používané v knihovnách a institucích
- Srovnání provozu s AIS a bez něj, různé moduly v AIS a práce s nimi, trendy v AIS
- Katalogy knihoven a souborný katalog

15. Informační etika

- Obecné pojetí etiky
- Informační etika, citační etika, etika uživatele, zprostředkovatele
- Autorský zákon
- Jak správně citovat, platné normy a související zákony, forma a způsob odkazování v odborných pracích
- Související etické kodexy
- GDPR

16. Sdělení jako prostředek komunikace

- Komunikační model (Shannon-Weaverův model jako základní příklad teorie komunikace, Lasswellův model komunikace)
- Multimédia jako prostředek komunikace, internet
- Sociální komunikace, verbální a neverbální komunikace, řeč těla, nároky na prostor, pachy a vůně, psychologické působení barev, komunikační blokády a jejich odstraňování
- Komunikační proces a jeho prvky, komunikace s uživateli

17. Charakteristika médií

- Jednotlivé epochy a vývojové etapy komunikace
- Analogová versus digitální média (definice, podstata)
- Rada pro televizní a rozhlasové vysílání, rozdíl mezi veřejnoprávním a komerčním vysíláním, legislativa
- Vybraná média jako nástroj propagandy
- Horká a chladná média, jednosměrná a obousměrná média

18. První přenosy analogového signálu

- Optický, elektrický a bezdrátový telegraf
- Historie zaznamenávání zvuku (fonograf, gramofon, kazety, kompaktní disky)
- Předchůdci fotografie (Camera obscura, Camera lucida, Laterna magica), historie fotografie
- Historie filmu, a televizního vysílání
- Historie rozhlasu a jeho význam v komunikaci

19. Nová média a technologie

- Historie internetu a jeho předchůdců (Arpanet, Milnet)
- Vznik prvních sociálních sítí
- Cloudové možnosti a jejich výhody a nevýhody
- Umělá inteligence (slabá a silná, modely umělé inteligence, prompty)
- Virtuální realita, 3D tisk
- Distribuce a ochrana digitálního obsahu a legislativa

20. Mediální gramotnost a kritické myšlení

- Hoax, charakteristické znaky hoaxu slavné hoaxy
- Mediální manipaluce, konspirační teorie
- Argumentační fauly, typologie argumentačních faulů
- Propaganda, dehumanizace, cenzura
- Slogany, cejchy, klamy, Click-bait
- Nástroje a metody ověřování informací

21. Internetové hrozby ve firmách a institucích

- Historie digitálního pirátství a nejvýznamnější útoky
- Hackerství (Black Hats versus White Hats)
- Počítačové viry (definice a základní typologie)
- Hacking, konkurenční boj a sociální inženýrství
- Antiviry a ochrana dat
- Dark web, deep web
- Netholismus, deep fake, CEO fraud, kybernetická špionáž

22. Digitalizace dat

- Definice a význam digitalizace dat
- Proces digitalizace, technologie a nástroje
- Hlavní výhody a nevýhody digitalizace dat, rizika
- Praktické příklady digitalizace (Manuscriptorium, Europeana, Projekt Gutenberg, Google books, projekty digitalizace uměleckých děl)
- Komprese dat, zálohování

23. Databáze

- Definice a význam databáze, relace, entita, atribut, klíče
- Hlavní typy databází (hierarchická, síťová, relační, objektová, objektově relační databáze)
- Jazyk SQL, základní příkazy
- Praktické aplikace databází v různých odvětvích (zdravotnictví, finance, informační věda, technické obory atd.)
- Databáze databází, oborové brány, polytematické databáze, cloudové databáze

24. Moderní veřejná správa a e-government

- Definice a význam e-governmentu pro státní správu a dostupnost služeb pro občany
- Národní architektura e-governmentu, Digitální a informační agentura
- Příklady e-governmentu v praxi (Portál občana, datové schránky, Czech Point)
- Bezpečnostní rizika, a technologie zabezpečení osobních dat
- Příklady e-governmentu ze zahraničí a perspektivy dalšího vývoje

25. Zpracování, analýza a prezentace dat

- Vztah mezi daty a informací, DIKW pyramida
- Datová analytika a její účel
- Data mining
- Příklady možností využití datové analytiky v různých odvětvích,
- Manipulace s daty, zkreslení a chyby při interpretaci dat
- Analýza dat z dotazníkových šetření a jejich následná interpretace
- Vizualizace dat, nástroje pro vizualizaci dat

Schváleno předmětovou komisí dne 30. 8. 2024

.....
Mgr. Šárka Klimková
vedoucí PK

.....
Ing. Jana Šuráňová
ředitelka školy